

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

O JUSTIȚIE INDEPENDENTĂ PENTRU O ROMÂNIE PUTERNICĂ

Consolidarea integrității și responsabilității sistemului de justiție

În acest domeniu deosebit de delicat, Uniunea Social - Liberală își propune să acționeze, în perioada 2012-2016, pentru **creșterea permanentă a calității actului de justiție în raporturile cu cetățenii și a independenței și imparțialității sale**. USL va avea în vedere rezolvarea aspectelor deosebit de sensibile legate de găsirea și implementarea acelor mecanisme care să garanteze, în mod real, **independența și imparțialitatea justiției, democratizarea acesteia ca parte integrantă a procesului de reabilitare și întărire a statului de drept în România și combaterea corupției**.

Realizarea și apoi **consolidarea pe baze reale și în raport cu nevoile cetățenilor** a unui sistem judiciar independent, imparțial, credibil și eficient, pe principiile transparenței decizionale și a integrității în exercitarea funcțiilor publice reprezintă prioritățile USL pentru perioada 2012-2016.

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

Plecând de la radiografia stării societății românești, având în vedere Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, precum și Declarația de la Bordeaux, din 2009, a Consiliului consultativ al procurorilor europeni, Uniunea Social – Liberală considera că **trebuie făcuți următorii pași pentru reformarea Justiției, creșterea calității actului de justiție și recredibilizarea activității slujitorilor legii în fața cetățenilor:**

1. Oprirea excesului de legiferare, a reglementării normative prin ordonanțe de urgențe, angajarea răspunderii și limitarea ilicitului penal doar la faptele antisociale ce prezintă un anumit grad de pericolozitate.
2. Finanțarea autorității judecătorești potrivit exigenței unei funcționări utile și normale, scopului urmărit: o justiție de calitate, în slujba cetățeanului.
3. Unificarea practicii judiciare și creșterea rolului hotărârilor judecătorești în stabilitatea raporturilor juridice.
4. Modificarea legislației privind statutul magistraților astfel încat toate atribuțiile legate de numirea în funcție a judecătorilor și procurorilor și mai ales în funcțiile de conducere să ramână în sfera autorității judecătorești, cu excluderea factorului politic.

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

5. Examinarea posibilității eficientizării structurilor organizatorice ale Ministerului Public și a unei eventuale redistribuiri a competențelor care să contribuie la creșterea calității și operativității actului de urmărire penală.
6. Îmbunătățirea cadrului de perfecționare continuă a pregătirii profesionale a magistratului.
7. Organizarea suportului logistic a punerii în aplicare a noii legislații penale și pregătirea profesională a corpului magistraților în legătură cu noile instituții de drept.
9. Organizarea unor întâlniri periodice între reprezentanții celor trei autorități constituționale, cu participarea reprezentanților societății civile, inclusiv al asociațiilor profesionale ale magistraților, pe problemele strategice privind justiția și statul de drept.

Consolidarea și ridicarea justiției române la nivel european

În acest domeniu, USL are în vedere:

- consolidarea statutului de independență a puterii judecătorești prin crearea și consolidarea unui corp profesionist de magistrați;
- garantarea și asigurarea independenței depline și reale a Consiliului Superior al Magistraturii și întărirea rolului său în cariera magistraților;
- creșterea rolului deontologiei profesionale a magistraților;

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

- consolidarea instanțelor specializate (pentru minori și familie; comerciale; de muncă și asigurări sociale; administrativ – fiscale; proprietate intelectuală);
- participarea judecătorilor și a procurorilor la luarea deciziilor care privesc organizarea și administrarea instanțelor judecătorești și a parchetelor, precum și la elaborarea bugetelor acestora;
- interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul țării;
- îmbunătățirea comunicării justiție și justițiabilii / societatea civilă;
- consolidarea măsurilor specifice justiției pentru minori;
- consolidarea sistemului de reintegrare socială și protecția victimelor;
- realizarea unor condiții la standarde europene în penitenciare;
- pregătirea permanentă a tuturor sectoarelor sistemului judiciar (magistrați, experți din autoritățile publice) în drept comunitar, participarea la toate structurile comunitare de resort ;
- urmărirea permanentă a acquis-ului comunitar și implementarea acestuia în legislația internă;
- monitorizarea permanentă a modului de îndeplinire a obligațiilor asumate la nivel european;
- consacrarea și consolidarea rolului Ministerului Justiției, doar de administrator al justiției ca serviciu public.

Consolidarea statutului magistratilor

În vederea consolidării statutului corpului de magistrati se vor asigura:

- intarirea independentei și integritatii magistratilor judecatori și procurori;
- cresterea raspunderii – administrativa și materiala – și responsabilizarea magistratilor fata de actul de justiție;
- stabilirea unei politici de resurse umane pe termen lung în cadrul sistemului judiciar care sa se concentreze asupra:
 - redefinirea sistemului de selecție și promovare a magistraților prin concurs;
 - perfecționării și specializării magistraților;
 - evaluării și promovării corecte a magistraților;
 - sancționării abaterilor de la normele deontologice;

Eforturile în acest domeniu sunt orientate spre îmbunătățirea competenței personalului judiciar prin îmbunătățirea sistemului de selecție, angajare, formare, promovare și salarizare.

- reorganizarea sistemului de formare inițială și continuă în cadrul Institutului National al Magistraturii, precum și dezvoltarea instituționala a INM;
- examinarea și reevaluarea structurii jurisdicționale pentru a promova îmbunătățirea expertizei juridice a magistratilor și personalului instanțelor;

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

Punerea în executare a hotărârilor judecătorești

Răspunzând sesizărilor făcute de către cetățeni asupra disfuncționalităților din justiție, USL va asigura îmbunătățirea mecanismelor instituționale care să susțină acest deziderat;

Accesul real al cetățenilor la justiție

În acest domeniu USL va acționa pentru a îndepărta acele cauze care au îndepărtat justiția de cetățean, au creat nedreptăți și chiar suferințe și au ca scop să permită persoanelor defavorizate acces egal la justiție și un tratament egal în fața legii. Avem în vedere:

- identificarea problemelor care fac dificil accesul la justiție astfel încât sistemul să ofere o apropiere a cetățenilor de justiție, inclusiv prin înființarea mai multor instanțe specializate;
- asigurarea dreptului la un proces echitabil și la creșterea celerității actului de justiție;
- dezvoltarea cadrului legislativ în vederea unificării practicii judiciare;
- reșezarea taxelor și tarifelor în domeniul judiciar pentru ca acestea să fie accesibile cetățeanului;

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

- asigurarea stabilității raporturilor juridice;

Promovarea asistenței judiciare gratuite

USL va acționa ferm pentru **eliminarea deficiențelor de acordare a asistenței judiciare gratuite**, prin:

- măsuri legislative pentru extinderea sistemului de asistență juridică gratuită și din oficiu;
- stabilirea de criterii clare și obiective pentru acordarea asistenței juridice gratuite;
- reactualizarea onorariilor avocaților privind asistenta juridică gratuita și din oficiu, în raport cu structura, complexitatea și particularitățile cauzelor;

Depolitizarea întregului sistem judiciar

- eliminarea, prin măsuri legislative și prin consolidarea garanțiilor instituționale, a oricărei posibilități de imixtiune politică în actul de justiție;
- așezarea în prim plan a criteriilor etico-morale și profesionale de numire în funcție a magistraților;
- întărirea sistemului disciplinar pentru profesioniștii din justiție;

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

Durata proceselor

Pentru reducerea duratei proceselor, se vor avea în vedere următoarele:

- reglementarea, pentru prima dată în legislația română, a unei acțiuni în justiție prin care orice justițiabil, care are sau a avut un proces, să se poată plânde împotriva duratei excesive a acestuia;
- reorganizarea instanțelor din țară prin reducerea volumului de cauze pe magistrat, precum și generalizarea procedurilor de mediere. În același timp, se va urmări ca, prin utilizarea procedurilor de mediere, să se ajungă la rezolvarea amiabilă a situațiilor conflictuale, fără a se apela la instanța de judecată;

Reformarea mecanismelor și procedurilor judiciare

USL își propune să realizeze acest obiectiv prin:

- reexaminarea structurii jurisdicționale a instanțelor pentru a avea un echilibru între complexitatea cauzelor și experiența judecătorilor;
- simplificării regulilor în interiorul instanțelor;
- promovarea și întărirea acelor mecanisme de soluționare alternativă a cauzelor;
- întărirea colaborării cu celelalte structuri ale puterii judecătorești;

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

- examinarea și reevaluarea structurii jurisdicționale, pentru a deține o distribuție echilibrată a cazurilor;
- introducerea de mecanisme pentru implementarea autonomiei funcționale și financiare a puterii judecătorești;
- în scopul degrevării instanțelor de judecată vom susține și consolida profesiile și procedurile fundamentate pe consens, având ca obiectiv soluționarea cauzelor și cererilor nelitigioase (conciliere, arbitraj, mediatori, notariale etc.)

Programul politic pentru o guvernare în care justiția trebuie să devină un serviciu public și performant

Considerații generale

Având în vedere situația actuală, organizațiile profesionale ale magistraților au reclamat:

1. Lipsa echilibrului constituțional statuat între puterile statului prin nerespectarea prevederilor art. 1 alin.(4) din Constituția României, republicată;
2. Lipsa avizelor conforme ale Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la proiectele de legi ce vizează sistemul judiciar;
3. Lipsa unui tratament egal între puterile statului;
4. Conduita publică a executivului față de puterea judecătorească.

Ce ne propunem?

Programul politic pentru o guvernare cu adevărat democratică își propune următoarele direcții de acțiune:

I. Condiția magistratului și imaginea sa publică

1. Recunoașterea și garantarea în exercițiul autorității lor de către celelalte puteri ale statului a rolului puterii judecătorești în societatea democratică, ca fundament al statului de drept (prevederile art. 1 alin. (4) din Constituția României, republicată).

2. Recunoașterea statutului european al magistratului în România în concordanță cu reglementările constituționale și recomandările internaționale în materie.

3. Reconsiderarea atitudinii executivului de încălcare a drepturilor statuate prin legislația națională privind magistrații și normele internaționale.

4. Modificarea cadrului juridic ce vizează cariera profesională a procurorilor în sensul stabilirii unui mecanism de promovare în funcții de conducere identic cu cel al judecătorilor, scoaterea acestora de sub autoritatea Ministrului Justiției și recunoașterea independenței lor.

5. Asigurarea de condiții de muncă adecvate, sub aspectul schemelor corespunzătoare de personal, a condițiilor de pregătire profesională continuă, a dotărilor optime (sedii de instanțe și parchete, logistică, documentare)

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

6. Recunoașterea statutului magistratului și previzibilitatea acestuia, inclusiv sub aspectul salarizării și pensionării magistraților, în acord cu demnitatea și responsabilitatea profesiei și cu incompatibilitățile și interdicțiile pe care aceștia și le asumă.

7. Recunoașterea justiției ca domeniu de interes național, cu toate consecințele decurgând din această realitate, inclusiv sub aspectul obligației statului de a asigura finanțarea adecvată a sistemului judiciar.

8. Solicitarea și respectarea avizului conform al Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la orice modificare legislativă care vizează statutul și activitatea sistemului judiciar; Inițiativele legislative, modificările sau completările de natură legislativă privind statutul judecătorilor, organizarea judiciară, desfășurarea activităților judiciare, normele procedurale nu pot fi adoptate decât cu consultarea corpului profesional al judecătorilor, cu asociațiile profesionale și cu Consiliul Superior al Magistraturii. În acest sens, se instituie un mecanism de consultare periodică a corpului magistraților, care va putea susține prin reprezentanții săi, în fața comisiilor de specialitate juridică ale Parlamentului României, poziția magistraților referitoare la proiectele de acte normative aflate în procedură parlamentară.

II. Echilibrul puterilor în stat

1. Echilibrul puterilor în stat presupune, pe de-o parte, egalitatea puterilor una față de cealaltă și a celorlalte două față de cea de a treia putere, indiferent că aceasta din urmă este puterea legiuitoare, puterea executivă sau cea judecătorească.

2. Pe de altă parte, echilibrul puterilor în stat presupune controlul reciproc al puterilor, în limite constituționale. Mecanismul de control reciproc se realizează în mod transparent și în mod specific fiecărei puteri constituite în stat.

3. Controlul reciproc presupune informarea prealabilă ori, după caz, ulterioară, conform obligațiilor legale sau în baza unui protocol între cele trei puteri, acesta din urmă cu participarea societății civile.

4. Independența justiției, a instanțelor și a judecătorilor, precum și inamovibilitatea judecătorilor nu pot face obiectul negocierilor dintre puteri.

III. Respectarea Statutului judecătorilor

Acesta privește competența, independența și imparțialitatea acestora, precum și îndatoririle și responsabilitățile judecătorilor. Este exclusă orice acțiune, măsură sau act, indiferent de ce natură, din partea celorlalte două puteri prin care s-ar aduce atingere încrederii în ceea ce privește această competență, independență sau imparțialitate. Puterile legislativă și executivă nu pot interveni arbitrar în deciziile vizând selecția, recrutarea, desemnarea,

evaluarea sau evoluția acestora, precum și la încetarea funcției de judecător și cercetarea disciplinară.

În același timp, recunoașterea, aplicarea, executarea hotărârilor judecătorești nu pot fi supuse intervenției celorlalte puteri.

IV. Bugetul puterii judecătorești

1. Puterea executivă și cea legislativă au obligația de a aloca resurse suficiente instanțelor, dându-le acestora posibilitatea să funcționeze în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*.

2. Reprezentanții celor trei puteri vor proiecta și iniția implementarea unei strategii pe termen lung în care vor previziona nevoile financiare, de personal și cele materiale, inclusiv cele vizând cheltuielile de dezvoltare ale sistemului și instanțelor, toate acestea în vederea asigurării unui act de justiție eficient. Strategia va fi însoțită de un plan de acțiune, elaborat pentru același termen, ce va cuprinde obiectivele de finanțare, termenele intermediare de realizare, responsabilii care își asumă realizarea obiectivelor de finanțare, resursele umane, financiare sau materiale ce se vor aloca, modalitatea de alocare a resurselor, mecanisme intermediare de control (rapoarte intermediare întocmite în comun de reprezentanții celor trei puteri cel puțin semestrial) ce vor fi supuse discuției celor trei puteri în cadrul unui comitet comun.

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

3. Procedura de elaborare și adoptare a bugetului este identică cu cea a bugetelor celorlalte puteri din stat.

4. Pentru asigurarea independenței justiției și eliminarea oricăror pârghii de constrângere, inclusiv de natură politică este interzisă orice rectificare bugetară negativă pe parcursul exercițiului bugetar anual.

5. Bugetul puterii judecătorești aparține acesteia, prin intermediul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Nu poate fi adoptat niciun act normativ din partea celorlalte două puteri de natură să aducă atingere acestui principiu.

6. Bugetul instanțelor este cuprins în bugetul general al statului, urmând ca proiectul de buget anual să fie prezentat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție Parlamentului României.

V. Puterea legislativă și puterea executivă

Puterea legislativă și puterea executivă au obligația să asigure coerența sistemului legislativ, ca o garanție a stabilității drepturilor și libertăților cetățenilor. La rândul său, puterea judecătorească are obligația de a realiza uniformizarea practicii judiciare, ca o garanție a respectării stabilității raporturilor juridice.

Puterea judecătorească își asumă și își exercită rolul de garant al respectării drepturilor și libertăților cetățenilor. În acest sens, se obligă să

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

îmbunătățească nivelul de calitate a actului de justiție, prin creșterea performanțelor profesionale ale corpului magistraților.

Programul politic în domeniul justiției vizează respectarea efectivă a drepturilor și libertăților individuale, reluarea dialogului și cooperării reale între puterile statului, între autorități și partenerii sociali/profesionali și restabilirea prestigiului și autorității magistraților și a puterii judecătorești în ansamblul său.

Propunem următoarele obiective

1. O stare de normalitate a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și celelalte autorități ale statului. Guvernul trebuie să redevină un partener al autorității judecătorești. Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să fie consultat în cadrul procedurii de elaborare și adoptare a proiectelor de acte normative în relația cu puterea judecătorească de către puterea executivă și cea legislativă, pe baza unui aviz CONFORM în privința proiectelor de acte normative care interesează activitatea sistemului judiciar.

2. Factorul uman – principalul mijloc de îmbunătățire a funcționării justiției. Justiția este făcută de oameni, prin oameni și în sprijinul oamenilor. Calitatea actului de justiție este direct proporțională cu calitatea pregătirii tuturor celor care exercită profesii juridice reglementate,

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

ca și cu integritatea morală a acestora. De aceea, este necesar un plan de compatibilizare a pregătirii și formării tuturor profesiilor juridice, o reevaluare a sistemului de admitere în profesii, inclusiv în magistratură. Stagiul judecătorilor și procurorilor trebuie organizat asigurând intersectarea activității acestora cu celelalte profesii juridice, precum și cu realitățile mediului economic.

Este evidentă nevoie de personal în justiție, ceea ce implică creșterea numărului de magistrați și punerea la dispoziția magistraților a unui personal auxiliar suficient, constând în grefieri, dactilografi, consultanți, consilieri și experți. Pentru eficientizarea gestionării bugetelor instanțelor, instituirea funcției de manager de instanță ar putea fi o soluție. Schemele de personal pentru instanțe și parchete vor fi dimensionate în funcție de volumul de activitatea al magistraților și pe baza normării activității personalului auxiliar din instanțe și parchete.

3. Finanțarea sistemului judiciar – principala responsabilitate a ICCJ și CSM. Având în vedere faptul că independența justiției și asigurarea resursei umane de calitate nu se pot realiza în absența unei finanțări corespunzătoare, Guvernul trebuie să se transforme într-un veritabil partener al justiției, iar finanțarea este o principală cale de realizare a acestui deziderat. Taxele judiciare de timbru plătite de justițiabili sunt astăzi orientate înspre primari, înspre autoritățile publice locale. Această situație este inoportună. Orice serviciu public are interesul legitim și chiar obligația să se finanțeze din venituri proprii. Instanțele, prin natura lor, pot realiza un

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

număr extrem de restrâns de activități aducătoare de venit, spre deosebire de majoritatea covârșitoare a instituțiilor și autorităților publice. **Principalele soluții pentru asigurarea finanțării sistemului sunt:**

-Taxele judiciare de timbru să fie folosite pentru finanțarea sistemului judiciar;

-Bugetul justiției să aparțină justiției, prin intermediul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, s-ar elimina o ingerință semnificativă a factorului politic în administrarea puterii judiciare, așa cum se prevede în legea de organizare a instanțelor;

-Aplicarea legii privind transferarea atribuțiilor Ministerului Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor la Înalta Curte de Casație și Justiție și asigurarea prealabilă a managerilor necesari gestionării bugetului la instanțe este o condiție eminentă necesară reformării justiției.

Se impune adoptarea legislației în cel mai scurt timp.

4. Unificarea practicii judiciare prin studierea posibilității de introducere a unei forme de precedent judiciar, în sensul că soluțiile date problemelor de drept de către instanțele superioare (ÎCCJ, curți de apel) vor fi obligatorii pentru instanțele inferioare (tribunale, judecătorii). USL a inițiat proiectul de uniformizare a jurisprudenței propus de asociațiile de magistrați, proiect adoptat de Camera Deputaților respins ca urmare a opoziției parlamentarilor din arcul guvernamental.

5. Încurajarea pe cale normativă a utilizării metodelor alternative de soluționare a disputelor. Susținerea profesiilor de mediator și arbitru este o prioritate pentru USL, acestea oferind justițiabililor și potențialilor justițiabili alternative eficiente la sistemul juridic, sufocat în această perioadă de numărul deosebit de mare de dosare. Costurile antrenate de către stat cu privire la aceste procese pot fi mult diminuate prin consolidarea profesiilor care oferă alternative la sistemul juridic.

6. Adoptarea unui Statut al Procurorului, pornind de la competențele organelor judiciare prevăzute în noul Cod de procedură penală. Statutul trebuie să clarifice raportul dintre Ministrul Justiției și Ministerul Public, precum și aspectele legate de cariera procurorilor (condițiile, criteriile și procedura de numire în funcții de conducere, evaluarea și răspunderea profesională).

7. Înlăturarea Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV), derulat împreună cu Comisia Europeană, consecință firească a implementării direcțiilor de acțiune menționate anterior. Comisia Europeană a subliniat în mod just faptul că MCV nu se poate substitui voinței politice interne de reformă și că îndeplinirea tuturor obiectivelor trebuie asumată neechivoc de toate forțele politice din România, de toate autoritățile publice, la nivel central și local, în beneficiul direct al cetățeanului de rând.

8. Este necesară o regândire a prevederilor legilor justiției adoptate în anul 2004 (Legea nr.303, nr.304, nr.317), în sensul:

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

a. Instituirii unor reglementări comune pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, cu excluderea factorului politic din această procedură.

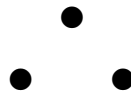
b. Revizuirii procedurii de concurs/interviu/verificare pentru ocuparea funcțiilor de conducere și de promovare în funcții de execuție la instanțe și parchete.

c. Modificării structurii posturilor în Consiliul Superior al Magistraturii în favoarea gradelor profesionale superioare (Curte de Apel, Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetele de pe lângă acestea).

9. Îmbunătățirea strategiei de reformă întocmită de CSM, ICCJ și organizațiile profesionale.

10. Regândirea reglementărilor legale privind asistența juridică gratuită

11. Reorganizarea INM, în sensul dezvoltării atribuțiilor de perfecționare a magistraților în specializările comercial, faliment, dreptul familiei, infracțiuni în domeniul bancar și informatică.

UNIUNEA SOCIAL LIBERALĂ

Uniunea Social – Liberală are credința că, prin adoptarea și punerea în aplicare a acestui pachet de măsură, se va realiza adevărata reformă a justiției române. Aceasta reformă nu poate fi făcută decât având la bază un parteneriat onest și transparent cu organizațiile profesionale ale magistraților, cu CSM, cu reprezentanți ai puterii executive și ai societății civile. Numai printr-o reformă reală a justiției se poate reface încrederea cetățeanului în actul de justiție, condiție esențială a unui stat de drept, democratic, modern.